

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'עב

ערב שבת קודש
פרשת יתרו
י"ז בשבט התשע"ה

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ז בשבט ה'תשע"ה - כ"ד בשבט ה'תשע"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ז בשבט	הלכות חמץ ומצה פרק ב-ד.	הלי תשובה פרק ו.	מ"ע קנו. מל"ת קצו. קצח.
ש"ק	י"ח בשבט	פרק ה-ז.	פרק ז.	מל"ת ר. רא. מ"ע קנח.
א'	י"ט בשבט	פרק ח. נוסח ההגדה. הלכות שופר וסוכה ולולב.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ח.	מ"ע קנו. ספר משנה תורה סוף ההגדה. מ"ע קע.
ב'	כ' בשבט	פרק ג-ה.	פרק ט.	מ"ע קסח.
ג'	כ"א בשבט	פרק ו-ח.	פרק י.	מ"ע קסט.
ד'	כ"ב בשבט	הלכות שקלים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	מה אהבתי וגוי. ספר אהבה והוא ספר שני.. הלי ק"ש.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קעא.
ה'	כ"ג בשבט	פרק ד. הלכות קדוש החדש.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ב.	מ"ע קעא. קנג.
ו'	כ"ד בשבט	פרק ג-ה.	פרק ג.	מ"ע קנג.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							120 ד'	72 ד' לפני הזריחה	
5.43	5.18.4	12.25	11.55	9.11	6.39	5.39	5.18	4.31	ו', י"ז בשבט
5.44	5.19.3	12.25	11.55	9.11	6.38	5.39	5.17	4.30	ש"ק, י"ח בשבט
5.45	5.20.2	12.25	11.55	9.11	6.37	5.38	5.17	4.30	א', י"ט בשבט
5.46	5.21.1	12.25	11.55	9.10	6.37	5.37	5.16	4.29	ב', כ' בשבט
5.47	5.21.9	12.25	11.55	9.10	6.36	5.37	5.15	4.28	ג', כ"א בשבט
5.48	5.22.8	12.25	11.55	9.10	6.35	5.36	5.14	4.28	ד', כ"ב בשבט
5.49	5.23.7	12.25	11.55	9.09	6.34	5.35	5.14	4.27	ה', כ"ג בשבט
5.49	5.24.6	12.25	11.55	9.09	6.33	5.34	5.13	4.26	ו', כ"ד בשבט

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטי" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
4:42	5:56	4:56	5:58	4:46	5:56	4:46	5:56	5:00	5:59
4:48	6:02	5:03	6:03	4:53	6:02	4:53	6:02	5:06	6:05

עורך אחראי: לוי צחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף צחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף צחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

סדר עבודה חדש: "אין עוד מלבדו"

- כיצד באה לביטוי העבודה שלאחרי מתן תורה, במצוות הראשונות? • כיוון שישנו הביטול "אין עוד מלבדו", מדוע נדרש גם ביטול המעלות והשלימויות? • ראשית עבודתו של היהודי בכל יום היא קבלת עול, שאין עוד שום מציאות מלבדו • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ממש.

עד כאן תורת אדמו"ר הזקן שחזר אותה כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא. ושאלו אצלו: כיוון שישנו עניין "מזבח אדמה תעשה לי" - "אדמה", שמורה על עניין הביטול, על דרך מה שכתוב⁵ "ונפשי כעפר לכל תהיה", כאדמה שהכול דורסין עליה, ובזה גופא "מזבח (אדמה)", שמבטל איזה מציאות שתהיה - מהו עניין זביחת העליות והשלימות?

והשיב כ"ק מו"ח אדמו"ר, שיתכן שיהודי עומד בציור של ביטול, "מזבח אדמה", ואף-על-פי-כן, מצד "עולותיך" ו"שלמיך" - העליות והשלימות שלו, שהם עליות אמיתיות ושלימות אמיתית על-פי תורה, היינו, שנמצא בדרגא נעלית בתורה ומצוות - נעשה אצלו עניין של מציאות, מבלי הבט על כך שלפני זה - או מצד עניינים אחרים - היה במעמד ומצב של "מזבח אדמה תעשה לי". ולכן, גם לאחרי העניין ד"מזבח אדמה תעשה לי", צריך לפעול בעצמו שיוכל להיות "וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך".

[וזהו מעין האמור לעיל (במאמר⁶) שגם כאשר

א. עומדים אנו בכפרת יתרו, שזוהי הפרשה דמתן תורה.

ובעניין זה¹ ישנו סיפור (וכמו כל סיפור הרי זה גם הוראה) שסיפר בעל ההילולא² אודות תורת אדמו"ר הזקן, וזה לשונו: לאחרי קבלת התורה - הלא תעשה הראשון הוא "לא תעשון אתי כו"³, - כן הוא הלשון ברשימה, וכנראה היה כן גם בדיבור, שלא נזכר המשך הכתוב ("לא תעשון אתי") אלהי כסף ואלהי זהב", אלא רק "לא תעשון אתי" - והעשה הראשון הוא "מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך"⁴.

הטעם שהלא תעשה כאן קודם לעשה - הרי זה לפי שהעדר קודם ליש, וריקבון קודם לצמיחה, ולפי ערך גודל הריקבון לפי ערך זה היא הצמיחה בזריעה ונטיעה. והמצוות עשה היא - "מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך": "מזבח אדמה תעשה" - מזבח של ביטול תעשה את עצמך. "עולותיך" - העליות שלך, ו"שלמיך" - השלימות שלך, תזבח על המזבח להיות עפר ואפר

(1) בהבא לקמן - ראה לקו"ש חל"ו ע' 98 ואילך (משיחה זו).
(2) סה"ש תרצ"ט ס"ע 337 ואילך. וראה גם תו"מ חי"ד ע' 131. וש"נ.

(3) יתרו כ, כ.

(4) שם, כא.

(5) נוסח "אלקי נצור" בתפלת העמידה (ברכות יז, א).

(6) פ"י (תו"מ תשכ"א ח"ל ע' 46 ואילך).

ש"מלך שמו נקרא עליהם"¹².

ג. ויש לומר בדרך אפשר בביאור הדיוק ברשימה הנ"ל שלא נזכר סיום הפסוק "אלקי כסף ואלקי זהב", אלא רק "לא תעשון אתי":
 "אלקי כסף ואלקי זהב" – מורה על מציאות בעלת ציור מפורט, בקו של חסדים, קו הימין, שזהו עניין "כסף", מלשון "נכסוף נכספתה"¹³, או בקו של גבורות, קו השמאל, שזהו עניין "זהב",

שוללים את עניין "אשר חרפו אויביך הוי"⁷, הוי' דייקא, שפירושו שהוא מהוה כל ההוויות⁸, ובמילא אין שום מציאות בלעדו – יכולה להיות עדיין מציאות של "חרפו עקבות משיחך"⁷, ושתהיה קרירות בלימוד התורה וקיום המצוות. וטעם הדבר – לפי שחסרה הדביקות ב"הוי' אלקיך אש אוכלה הוא"⁹, והחסרון בדביקות גופא פועל שנעשית מציאות של זולת].

סדר העבודה הוא באופן שהתחלת כל העניינים מיד לאחר מתן תורה – שלכאורה ענינו הוא הבנה והשגה – הרי זה הציווי "לא תעשון אתי", דהיינו ש"אין עוד מלבדו"

שהוא כמראה אש (כידוע בקבלה ומבואר בארוכה בחסידות שכסף וזהב הם קו הימין וקו השמאל¹⁴). ובכן: לא רק מציאות כזו ("אלקי כסף ואלקי זהב") צריכים לשלול, אלא יתירה מזה – "לא תעשון אתי", שלא תהיה שום מציאות שאפשר לומר עליה שהיא "אתי", היינו, שאין זה עצמותו ית' אלא טפל אליו יתברך, "את הטפל"¹⁵, היינו, שלא תהיה אפילו מציאות שבדרך טפל. והעניין בזה – שכאשר ישנה מציאות בדרך טפל, הגה לאחרי השתלשלות המדרגות יכול לבוא מזה גם עניין של עבודה זרה כפשוטה, כפי שמבאר הרמב"ם בספרו יד החזקה¹⁶ שבתחילה היה העניין של עבודה זרה באופן שהיו מודים שיש אלקה, "קרו ליה אלקא דאלקייא"¹⁷, אלא שהיו סבורים שישנה עוד מציאות – מציאות טפלה – של כוכבים ומזלות, שעלידם נמשכת

ב. ונקודת העניין בזה:

העדר קודם ליש, וריקבון קודם לצמיחה – כמו שכתוב¹⁰ "הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל", היינו, שכדי שיוכל להיות עניין הצמיחה, צריך להיות תחילה העדר המציאות שלו – "לא תעשון אתי". ועל דרך מה שכתוב⁵ "ונפשי כעפר לכל תהיה", ורק לאחר זה יכול להיות "פתח לבי בתורתך". וזהו גם מה שכתוב בתניא¹¹ ש"ראשית העבודה ועיקרה ושרשה" הוא עניין קבלת עול. וכתוצאה מזה הוא גם הדין בנגלה – שהתחלת היום של יהודי היא באמירת "מודה אני לפניך", היינו, שאינו מתחשב בהכנתו והשגתו, "יאָ פֶּאַרשטאַנען, ניט פֶּאַרשטאַנען", אלא הוא מודה ש"החזרת בי נשמתי", ושהקב"ה הוא "מלך חי וקיים" – "מלך" דייקא, שממנו נעשית המציאות והחיות של כל המדינה, והיינו, שמציאות העם היא על-ידי זה

12 ראה לקו"ת במדבר יג, ד. ובכ"מ.
 13 ויצא לא, ל.
 14 ראה לקו"ת ש"ח ע' 159. וש"נ.
 15 ב"ק מא, ב.
 16 הל' ע"ז ספ"א.
 17 מנחות בסופה.

7 תהלים פט, נב.
 8 ראה זח"ג רנו, סע"ב. פרס ש"א פ"ט. תניא שעהיוה"א רפ"ד.
 9 ואתחנן ד, כד.
 10 ישעי' כז, ו. וראה תו"א פרשתנו (בשלח) סא, ג. ובכ"מ.
 11 רפמ"א

ההשפעה למטה כו'.

ולכן נאמר "לא תעשון אתי", שצריכים לידע שאין שום מציאות זולתו יתברך, "אין זולתך אפס בלתיך כו"¹⁸ (ככל פרטי העניינים והדיוקים שבזה¹⁹), "אין עוד מלבדו", כי אם אלקות בלבד.

ד. ועניין זה הוא התחלת הגישה מיד לאחרי מתן תורה, בתור הקדמה לכל העניינים – אף שלכאורה הרי זה תכלית העבודה.

דכא ושפל רוח", למטה מטה ביותר. ולכן, סדר העבודה הוא באופן שהתחלת כל העניינים מיד לאחרי מתן תורה – שלכאורה ענינו הוא הבנה והשגה – הרי זה הציווי "לא תעשון אתי", דהיינו ש"אין עוד מלבדו", שזהו תוכן עניין "מודה אני לפניך מלך חי וקיים", כנ"ל.

ומהביטול של "לא תעשון אתי" נעשה לאחרי כן עניין הצמיחה – שזהו עניין "מזבח אדמה", שהרי "מזבח" יש לו ציור, אורך ורוחב וקומה,

מגבית עבור "קרן תורה" . לא באופן של פרסום ומציאות, אלא דווקא באופן חשאי, בלא הכרזות, ונותנים באופן של "בזבז"

היינו, שהביטול הוא ב"ציור" של מזבח, ונעשית גם המציאות של עליות ושלימות ("עולותיך" ו"שלמיך"), אלא שבזה צריכה להיות העבודה והגייעה ד"זבחת עליו", כנ"ל.

ועניין זה הוא גם תכלית עניין התורה ומצוותיה – כמו שכתוב²⁵ "ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה (כל המצוות, כולל גם מצוות תלמוד תורה) ליראה את ה' אֵלֵינוּ גו'", היינו, שהתכלית של קיום התורה ומצוות היא כדי שיהיה עניין היראה. והיינו, שעניין היראה הוא הן התחלת העבודה, "דא תרעא לאעלאה"²⁶, והן סיום ותכלית העבודה. וזהו כללות עניין פרשת יתרו וסיומה, שבה נאמרו ציוויים והוראות הנ"ל שהם לדורי דורות, שהרי עניין מתן תורה הוא בכל יום ויום, כנוסח ברכת התורה: "נותן התורה", לשון הווה²⁷.

ה. ובנוגע לענייננו:

נהוג בהתוועדות של יום ההילולא לערוך מגבית עבור "קרן תורה"²⁸, ובהמשך למדובר

והביאור בזה – שזהו על דרך תורת רבינו הזקן²⁰ בענין דרשת חז"ל²¹ על הפסוק²² "בכל קראנו אליו", "אליו ולא למדותיו", שהפשטות והעצם שלמטה, עצם הנשמה, קורא להפשטות והעצם שלמעלה – ששם הוא העניין ד"אין עוד מלבדו", כפי שהוא קודם שנברא וקודם שנאצל העולם, קודם כל העניינים, עד לתכלית כל העילויים.

וזהו גם עניין "שם שמים שגור כפי כל"²³, ולכן, אפילו הנשים ועמי הארץ לוקחים את העניין בפשטות – שעניין "רופא חולים" ו"מברך השנים" וכל פרטי הברכות, הרי זה נמשך מעצמותו ומהותו יתברך ישירות כאן למטה, כיוון שהוא יתברך כל יכול, וכמו שכתוב²⁴ "מרום וקדוש אשכון – ואת

18 נוסח תפלת שחרית לשבת.

19 ראה המשך תעריב ח"א ע' תקסה. ע' תקסט. ע' תקצג. ח"ב ע' תשפא. ח"ג ע' אשפו. ועוד.

20 אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' קמד ואילך (נעתק ב"היום יום" יא תשרי).

21 ספרי – הובא בפרדס של"ב פ"ב.

22 ואתחנן ד.ו.

23 ראה תו"א וירא יד.ב. סה"מ תרפ"ט ריש ע' 20. וש"נ.

24 ישעי' נז,טו.

25 ואתחנן ו, כד.

26 זח"א ח, רע"א.

27 ראה של"ה כה, א. לקו"ת תזריע כג, א. ובכ"מ.

28 ראה גם שיחת יו"ד שבט דאשתקד סל"ז ואילך (תו"מ חכ"ז

באופן של "והלכת בדרכיו", "ולדבקה בו", ועליידי זה יפעלו להיות "ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד", ובמילא – "לא תעשון אתי", שלא תהיה שום מציאות אחרת, כיוון ש"אין עוד מלבדו"; וישנו עניין "עולותיך ושלמיך", אלא שזהו באופן של "וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך", וכפי שממשיך בסיום העניין: "בכל המקום אשר אזכיר את שמי"⁴ – "אזכיר" דייקא (כמבואר במפרשים³¹ הדיוק במה שנאמר "אזכיר", ולא "תזכיר"), כיוון שעומד בדרגא כזו שהקב"ה מדבר בו, כמו שכתוב "אדני שפתי תפתח", על דרך שמצינו במשה רבינו (ועל דרך זה במשה שבכל אחד ואחד³²), מקבל התורה הראשון, ש"שכינה מדברת מתוך גרונו"³³ – אזי "אבוא אליך וברכתיך"⁴, ועד לברכה כפשוטה, למטה מעשרה טפחים, בבני חיי ומזוני רויחי.

(מהתוועדות מוצאי שבת קודש פרשת בשלח ה'תשכ"א. תורת מנחם כרך ל, ע' 88-93)

לעיל – עושים זאת לא באופן של פרסום ומציאות, אלא דווקא באופן חשאי, בלא הכרזות, ונותנים באופן של "בזבז", והנתינה היא עבור אלו שרוצים ללמוד תורה באופן האמור – ללא רעש ("אין א' שטורעם און אן א' ליארעם"). ולא כדי לעשות לו שם, אלא לימוד התורה לשמה, ללא שום תכלית. וכן יעשו גם בהתוועדות זו, וכל הרוצים ירשמו את שמם בצירוף שם האם על פתקא בפני עצמה, ויצרפו מיד את הסכום, או שירשמו על פתקא שנייה את סכום נדבת לבם הטהור, ועד – מעצם הלב.

ועניין זה ימשיך ברכת הצלחה בלימוד התורה, הן בלימוד התורה של עצמו, והן בלימוד התורה שילמדו אחרים עליידי הממון שלו, – כמבואר בתניא²⁹ ש"הואיל ובמעוה אלו היה יכול לקנות חיי נפשו . . . הרי נותן חיי נפשו לה" – וכיוון ש"תלמוד מביא לידי מעשה"³⁰, אזי נכלל בהצלחה בלימוד התורה גם הצלחה בקיום המצוות. וכאמור לעיל – שכללות העבודה תהיה

31) ראה שפ"ח לפרש"י עה"פ.
32) ראה תניא פמ"ב. ובכ"מ.
33) נסמן בלקו"ש ח"ד ע' 1087.

ע' 333 ואילך). וש"נ.
29) פל"ז (מח,ב).
30) ראה קידושין מ, ב. וש"נ.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב־4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב־2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר־חב"ד 6084000.

כמו־כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

השלב האחרון

נשים צדקניות שבזכותן תבוא הגאולה

[...] על-פי הנ"ל יובן מדוע החידוש (דכ"ב שבט) מתבטא דווקא בנוגע (הסתלקותה של) בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

כשם שבגאולת מצרים, אמרו חז"ל ש"בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים", כמו כן הוא גם בנוגע להגאולה העתידה לבוא (שעליה כתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"), שתהיה בשכר ובזכות נשים צדקניות שבאותו הדור, כמאמר רבותינו ז"ל "אין הדורות נגאלים אלא בשכר נשים צדקניות שיש בדור". ובפרט על-פי המבואר בכתבי האר"י ז"ל שדור האחרון בגלות הוא גלגול של דור יוצאי מצרים.

שזהו אחד מהטעמים להשתדלותו המיוחדת של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחינוך והדרכה דנשי ובנות ישראל, בכל ענייני היהדות, תורה ומצוותיה, כולל - בלימוד תורת החסידות והפצת המעיינות חוצה - כי להיותו דור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה, נוגע אז ביותר עבודתן של נשי ובנות ישראל, שבזכותן תבוא הגאולה.

אם הדברים אמורים בנוגע לכל נשי ובנות ישראל, על אחת כמה וכמה בנוגע לבתו של נשיא דורנו עצמו, שנתחנכה על-ידי נשיא דורנו וכו'. ואף לאחרי הסתלקותה השפעתה ממשיכה, ובפרט שכמה וכמה מבנות ישראל, נקראות על שמה, ועל-ידי הנהגתן משמשות דוגמא חיה, כנשמות חיים בגופים חיים, שהן התחנכו לפי רוחה ועל-פי הוראותיה, ובדוגמתה (כבתו של נשיא דורנו).

על-פי זה יש לומר הטעם לכך שאחרי כ"ב שבט (יום הסתלקותה של בתו) נפעל השלב האחרון בהכנת העולם (כדירה לו יתברך בתחתונים) לגאולה, כי שלמות עניין זה נעשה על-ידי ובשכר נשי ובנות ישראל.

(משיחות ש"פ יתרו, כ' וכ"ב שבט תשנ"ב. התוועדות תשנ"ב כרך ב, עמ' 250)

גואל ראשון הוא גואל אחרון

על-פי המדובר כמהפעמים ראשי-התיבות בדרך אפשר של "מיד" - משה, ישראל (הבעל-שם טוב), דוד מלכא משיחא, זאת אומרת: הדור הראשון של מתן-תורה (דור משה) מתקשר עם הדור האחרון (של הגאולה על-ידי דוד מלכא משיחא), על-ידי גילוי החסידות של הבעש"ט ורבותינו נשיאינו ממלאי-מקומו, והרי לכשיפוצו מעינותיך חוצה "אתי מר", דא מלכא משיחא.

ויש לומר שבהתאם לתוכן דתיבת "מיד", בהכרח לבאר ששלוש האותיות קשורות לא עם ג' זמנים שונים (משה בדורו, ישראל הבעש"ט בדורו, ודוד מלכא משיחא בדורו), אלא הם באים כולם יחד בסמיכות ממש ("מיד") בכל דור ודור ובכל זמן וזמן. כמרומוז גם בזה ש"מיד" הוא גם ראשי-תיבות "משה, יהושע, דורם", ששלושתם היו בדור אחד.

וכן יש לומר בנוגע לדורנו זה - שבאותו דור ישנו הגילוי של כל השלושה - מ' (ראשי-תיבות משיח), י' (ראשי-תיבות דב' שמותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר) וד' (דורם); יחד עם משה שבדורנו (כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא-דורנו), בחינת עשר (עשירי בשבט), כולל גם הגילוי דתורת החסידת (מעיינות הבעש"ט) על-ידי, ישנו גם הגילוי דבחינת אחד-עשר, "גואל ראשון הוא גואל אחרון", דוד מלכא משיחא.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת יתרו תשנ"ב, ספר-השיחות תשנ"ב, עמ' 341)

משל ונמשל

מה קדם בסדר הקריאה ל'מבצעים' והטעמים לכך • בין 'משל שלם' למשל שחציו דומה לאדם וחציו לבהמה... ומדוע סתם רבי את המשנה כרבי מאיר דווקא? • זהירות מקירוב לפני החתונה, ודברים נוקבים על קהילות ללא רב מורה־הוראה • על הכרח לימוד החסידות בדורנו, ומהי הדרך הממוצעת בקירוב יהודים • רשימה נוספת בסדרת 'יסודתו בהררי קודש'

הרבים בקיום מצות אכילה בסוכה (ראה גם ספר 'מי תמימים' כרך ז' עמ' 46, 133, 209, 211-213) ותוכן הדברים:

"לזכות אחינו בני ישראל לישב בסוכה, להזמין השכנים וכו' לסוכה ולכבדם במזונות וכו' ושיהיה בסבר פנים יפות, וכל דכפין יוכל להיכנס וליהנות מהשיבה בסוכה" – שם עמ' 133.

ואולי זהו על פי המובא: "בל תהי מצות סוכה בעיניך קלה, כי כנגד כל מצוות דת חובותיה שקולה" (מחזור ויטרי פייטים של שמונה עשרה שחרית ליום שני), ועוד שם (בהמשך בפיוט "כי אקח מועד"): "אשרי אנוש יעשה זאת, יחשב לו כשומר כל התורה הזאת" – שגם זו מצוה ועניין כללי.

עומק המשלים

על משלי התורה – כבר נתבאר בארוכה בלקוטי שיחות כרך טז עמ' 529 (ראה גם תורת מנחם כרכים לג עמ' 226. לד עמ' 298) ובכמה מקומות – ולענין זה כדאי להביא מה שכתב רבנו יוסף גיקטליא בהקדמתו ל'ספר המשלים': "אמר המחבר, המשלים הם בשני דרכים: יש משל שהוא מסכים עם הנמשל מראש ועד סוף כצורת החותם היוצאת בשעוה, וזהו המשל האמיתי השלם, ויש משל שהוא מסכים עם הנמשל

הסבר ל'מבצעים'

כאשר נדרש הרבי לשאלה מדוע פתח (בשנת תשכ"ז) ב"מבצע תפילין" – השיב בין השאר:

א. יש להתחיל במצווה שנקל יותר לפעול את קיומה, והרי נקל יותר לפעול קיום מצוות תפילין מאשר מצוות אחרות (תורת מנחם כרך נא עמ' 222 הערה 242).

ב. מצוות תפילין הוא ענין כללי ו"הוקשה כל התורה כולה לתפילין" (קידושין לה, א. וש"נ). – ראה שם עמ' 224. ובכמה מקומות. לפי זה יש לבאר את העובדה שמבצע לולב קדם ל"מבצע תפילין" – כפי שנאמר בתולדות בית רבינו, בראש ספר 'היום יום':

תשי"ד – מעורר לזכות בני ובנות ישראל בברכת הד' מינים בחג הסוכות.

וזהו על פי המובא בראשונים בשם המדרש "שכל המקיים מצות אתרוג עם שלשת המינין כאילו מקיים כל תרי"ג מצוות שבתורה" (אבודרהם תפלת שחרית לסוכות), ו"כל המקיים מצות אתרוג ואגודתו כאילו קיים כל המצוות" (דרשות ופירושי רבינו יונה על התורה' פרשת האזינו ד"ה אז"ל), וראה גם 'מחזור ויטרי' הלכות סוכות אות ע. מעתה מובן שהרי (א) זו מצווה שקל לקיימה. (ב) זה עניין כללי.

בשלב מאוחר יותר עורר הרבי על־דבר זיכוי

ורוב השמדות שהיו גוזרין על ישראל שלא לעסוק בתורה, וכמו שביארנו בחבור התנאים והאמוראים, אז סתם רבי המשנה וסדרה על סדר הנכון והעמוק. ולפי שראה רבי עומק חכמתו וגדולתו של ר' מאיר והיאך היתה משנתו של ר' מאיר סדורה על פיו ועל דעת ר' עקיבא, כוללת כמה עמוקות וכמה תלי תלים של הלכות, עמד רבי ואחז המשנה של ר' מאיר בידו וקבע סתם משנה של ר' מאיר, וזהו שאמרו (סנהדרין פו.) סתם משנה ר' מאיר.

ולפי שכונתנו בחיבור זה להודיע השכליות הנסתרות ולגלותם לעין ההמון, ולפיכך לא נחוש בהרבה מקומות אם לא יהיו שוה הנמשל להמשל בשאר הדברים שלא המשלנוהו בו, מאחר שהוא שוה לו באותם הדברים שהמשלנוהו, שאין כוונתנו לעצם המשלים אלא להשגת המושכלות הנעלמות, משל לרמון, אוכל את הפרי וזורק את הקליפה".

בין שידוכין לנישואין

במכתב משנת תשכ"א (יגדיל תורה ירושלים ת"ו חוברת יא עמ' 14) כתב הרבי:

מדרך היהדות להמנע מלהפגש אחד עם השני לפני החתונה.

ויש לציין מקורו ברד"ק בראשית כד, סו: לימדה תורה דרך ארץ, שראוי לאשה... ושלא תתראה איליו עד שתנשא לו. ועוד כותב הרבי בעניין (שולחן מנחם כרך ו"א עמ' קמד):

נפגשים כמה פעמים וכו' – באופן שאינו מתאים כלל לשולחן ערוך, ומזה כל הצרות שלו...

ובאגרות קודש (כרך כד עמ' קיז): לפעמים הכי קרובות מצב כזה = דהעדר שלום בית] בא כתוצאה מקירוב בלתי רצוי – בזמן שאין הקירוב מותר על פי תורתנו הקדושה.

לכאורה מקורו בהגהות מרדכי ריש כתובות: וששאלת על זכרונקבה שנתארסו אם יכולין לדור יחד בבית אחד, יש לחוש שמא יתייחדו וכלה בלא ברכה אסורה לבעלה כו', וגם יש לחוש פן יבואו לידי שנאה מחמת שרואין זה את זה תדיר, כדאיתא בבראשית רבה (פרשה יז אות יא) על הפסוק ויפל

במקצת עניניו, וזה דומה למי שצייר צורה חציה צורת אדם וחציה צורת בהמה או חיה או עוף, מה שדומה לצורת אדם הוא צורת אדם ושאר הצורות אינם מסכימים כי אם ליופי [נ"א: מה שדומה לצורת אדם נידון כצורת אדם, ומה שדומה כשאר צורות נידון כשאר צורות], כן בהיות המשל דומה לנמשל באותו דבר שהמשליוהו בו או במקצתו נידון, ואף על פי כן אינו משל שלם ודמיון שלם והקש שלם עד שיהיה שוה לו מתחילה ועד סוף, ועם כל זה מה שדומה במקצת נידון במקצת, והוא נידון באותם הענינים שהוא דומה להנמשל.

וידיעת דבר זה מסור לחכמי האמת, שהרי בימי רבי הוסיפה [נ"א: התחילה] התורה להסתר והיו החכמים הגדולים עמודי עולם דואגים על בטול חכמת המשלים ועל משיגיהם, שעל ידיהם היו החכמים נכנסים לחדרי התורה להבין מצפוניה, ובטלו אלו החכמות משמת ר' מאיר כדתנן בסוטה פרק עגלה ערופה (סוטה מט.) משמת ר' מאיר בטלו מושלי משלים, ובסנהדרין פרק אחד דיני ממונות (סנהדרין לח:) א"ר יוחנן כי הוה דרש ר' מאיר בפרקא הוה דרש תלתא דאגדתא ותלתא דשמעתא ותלתא מתלי, וא"ר יוחנן שלש מאות משלים של שועלים היו לו לר' מאיר ואנו לא בא לדינו אלא אחד (גירסת הר"ח שם).

וכמה דברים עמוקים מתבארים מן המשלים כדאמרינן בכמה דוכתי "אמשול לך משל למה הדבר דומה". ועל ידי המשלים אנו יורדין לעמקי התורה כדגרסינן בעירובין פרק עושין פסין (עירובין כא:): א"ר הונא א"ר המנונא מאי דכתיב (מלכים א ד) וידבר שלשת אלפים משל, מלמד שעל כל דבר ודבר של תורה היה אומר שלשת אלפים משל, דרש רבא מאי דכתיב (קהלת יב ט) ויותר שהיה קהלת חכם עוד למד דעת את העם און וחקר תקן משלים הרבה, דאגמרא בטעמא ואסברא בדדמי לזה.

עתה ראה כמה הוא כח המשלים להבין הדברים המושכלים וההלכות, ואם כן התבונן כמה סתרים ננעלו וכמה הלכות נעלמו משמת ר' מאיר ובטלו מושלי משלים.

וכשראה רבי היאך מעיינות החכמה הולכין ומסתתמין וחלונות האורה [נ"א: התורה] הולכין ומתפקפקין, למעוט השמוש וההשגה,

ה' אדמו"ר מגור שליט"א – סעיפים ג' – ח', כב, וכו' [והנסמן שם] – נדפסה ב'פרדס חב"ד' גליון 18. מעניין לציין לספר 'נדחי ישראל' (מהחפץ חיים) פי"ח ד"ה ועוד: "שחייבין כל עיר ועיר שיש שם קיבוץ מישראל לשכור להם רב שיורה להם מצוות התורה ומשפטיה איך להתנהג, ולא יהיו כעיוורים המגששים באפילה... וזהו תוכחת מגולה לעיירות הנמצאות בארצות רחוקות שאין להם רב ומורה צדק בעירם, ועון גדול הוא... הלוא צריכים למורה צדק שיורה להם דיני שבת ויום טוב והלכות פסח החמורה ודיני טבילת מקוה... ושאר דיני תורתנו הקדושה אשר יעשה אותם האדם וחי בהם... וסוף דבר שעלידיזה הולכת העיר מדחי לדחי, שאין להם מורה ומנהיג בדרכי השם, ובאים על ידי זה לידי חילול שבת ויום טוב ואכילת חשש חמץ, חס ושלום, ושאר מאכלות אסורות, ומי יודע עוד כמה איסורים מחייביכריתות ר"ל... ואשרי לאנשים המשתדלים בזה בזמננו בכל קהילות ישראל וזכות הרבים יהיה תלוי בהם".

מה צריך ומה מוכרח

כמה פעמים מבואר והובא במכתבי כ"ק אדמו"ר (מיוסד על מה שנתבאר בלקוטי תורה דברים פג, ג) שנדרש לימוד תורה כהקדמה לתפילה, ולעיתים נתבאר שהתפילה היא הקדמה ללימוד התורה.

והנה בראשידברים מיחידות [לתלמידי התמימים שבאו מרוסיה אצל] כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ שבט תש"י ('ימי בראשית' עמ' 57), נאמר:

"לערנען דארף מען, דאוונען מוז מען..."
[=ללמוד צריך, להתפלל מוכרחים].

והעירו שב"מלין דרבנן מאדמו"ר זצוקלה"ה זי"ע" ה'בית אהרן' (מקרלין) איתא להיפך:

"לערנען מוז מען, דאוונען דארף מען" [=ללמוד מוכרחים, להתפלל צריך].

אך על פי האמור, אין סתירה, שאולי הלימוד המוכרח הוא קודם התפילה, והלימוד שצריך הוא אחריה, וק"ל.

ה' תרדמה, הגהה מהר"ם מ"י.

וראה גם ספר מדרש אליהו (לר"א כהן בעל שבט מוסר דרוש י' פי"א) ששלל "המנהג המר והנמהר הזה כי רעה גדולה היא... ובסוף העוונות גורמים שאחר שנכנסים לחופה נכנס ביניהם שנאה גדולה, והשטן תמיד מתגרה בזה, ומחזיקים במחלוקת...".

הרפואה בדורותינו

לא פעם הזכיר הרבי כי מכיוון שבדורותינו נחתדשו מחלות נוספות – בהכרח להשתמש ב"תרופה חדשה" שהיא פנימיות התורה – ראה 'בצל החכמה' עמ' 213 ועוד.

ויש להביא גם את דברי מהר"י צמח [על גדלותו – ראה 'המלך במסיבו' כרך א' עמ' רל"ט. ושי"נ] בהקדמתו לספרו רנו ליעקב (השווה שם הגדולים להחיד"א מערכת ספרים בערכו) נעתק בספר 'מן הגנוזים' הוצאת אהבת שלום (מודיעין אה"ק) – בהתייחסו לגילוי תורת הנסתר:

"גילוי חכמה זאת עתה בדורות גרועות", והטעם "כדי שיהיה לנו מגן עמה לאחוז בלב שלם באבינו שבשמים, כי באותם הדורות הרוב היו אנשי מעשה וחסידים, והמעשים טובים היו ניצולין [=מצילים] אותם מכל המקטרגין, ועתה שאנו רחוקים משורש העליון כמו שמרים בתוך החבית, מי יגן עלינו אם לא קריאתנו בחכמה הנפלאה והעמוקה הזאת. ובפרט על דרך שכתב הרב זלה"ה שהנסתרות נעשו נגלות, כי בדור הזה מושל המלשינות ולשון הרע ושנאה שבלב, ונתפשט הקליפה באופן שמתבייש האדם לנהוג דברי חסידות, והשם יתברך יגן עלינו וימחול עוונותינו אמן".

עשה לך רב!

בשיחותיו הקדושות, בשנים תשל"ו – תשל"ז (בעיקר), עורר הרבי אודות הצורך בחינוך אברכים ללימוד הלכה למעשה, על מנת שישמשו בתור רבנים ומורי הוראה – ראה גם לקוטי שיחות כרך טז עמ' 142 ואילך, ובארוכה בשיחת כ"ד אייר תשל"ז בביקורו של הרה"צ רבי יעקב אלטר – כיום

פרשת יתרו

וישמע יתרו (יה,א)

"יתרו" – הוא על־דרך לשון הכתוב, "כיתרון האור מן החושך" (קוהלת ב). הכוונה הפנימית בזה היא, שיש יתרון באור כזה הבא ונובע מן החושך (לעומת אור רגיל, שלא בא מתוך החושך), בכך שהחושך עצמו הוא שנהפך לאור. כך אירע גם ליתרו: בתחילה היה כומר לעבודה־זרה ואחר־כך התגייר ונעמד בקרן אורה.

(לקוטי לוייצחק לזוהר חלק ב, תחילת פרשת יתרו עמ' 99)

בחודש השלישי לצאת בני־ישראל מארץ מצרים... באו מדבר סיני (יט,א)

"חודש" – מלשון חידוש וגילוי אור חדש.
 "בחודש השלישי" – החידוש והגילוי האלוקי השלישי שנתגלה לבני־ישראל מאז יציאתם ממצרים. וזה פירוש הכתוב: הגילוי הראשון היה בשעת יציאת מצרים עצמה, כשנגלה עליהם מלך־מלכי־המלכים הקב"ה וגאלם. הגילוי השני היה בשעת קריעת הים, שאז כל אחד ואחד הראה באצבעו ואמר: "זה אל־י". והגילוי השלישי היה במעמד הר סיני, שהתחיל בבואם של ישראל למדבר סיני.

(ספר המאמרים תש"ב, עמ' 99)

נגד ההר (יט,ב)

מדוע ניתנה התורה על הר דווקא?
 ההר והמישור שניהם מאדמה, אלא שההר מוגבה. כוונת נתינת התורה היתה, שבני־ישראל יזכרו ויעלו את גשמיות העולם. דבר זה מרומוז ב'הר', שהוא עפר, אך עם זה הוא גבוה, דבר המסמל את עליית החומר והזדככותו.

(ספר המאמרים ת"ש עמ' 114)

* * *

התורה ניתנה בהר, להורות שלימוד ודיעת התורה וההילוך בדרכי ה' – צריכים ליצור באדם הגבהת הלב, וכמאמר רז"ל (פסחים סח) "אי לאו האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא", וכתיב (דברי הימים י"ב יז) "ויגבה ליבו בדרכי ה'".
 עם זה יש להיזהר מאוד שלא לבוא מהגבהה זו לידי גאווה. וזהו "נגד ההר" – יש צורך בזהירות רבה לעמוד נגד הגאווה העלולה לבוא מלימוד התורה ומדיעתה.
 זהו גם מה שנאמר לאחר מכן "הגבל את ההר" – יש להגביל ולהגדיר את ההגבהה.

(ספר המאמרים תש"ג עמ' 136)

כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני־ישראל (יט,ג)

בית יעקב אלו הנשים... אמור ראשי דברים לנשים ותגיד לבני־ישראל ותדקדק עמהם (מכילתא)

"ראשי דברים" הם כללי התורה, שמהם מסתעפים הפרטים שנאמרו רק לאנשים. אבל הכללים נאמרו דווקא לנשים, כי אצלן האמונה בה' ויראת ה' היא ביתר גילוי, והלוא האמונה והיראה הן כללות התורה והמצוות.

זו גם הסיבה הפנימית שנשים פטורות ממצוות עשה שהזמן גרמא, כי הן שייכות יותר לכלל, לעצם הדבר, ופחות למצוות שהוגבלו לזמן פרטי מסויים. זה גם הביאור הפנימי שעצם וכללות היהדות תלויים באם, בעוד הפרטים, כגון אם הבן הוא כוהן, לוי או ישראל, תלויים באב.

(לקוטי שיחות כרך לא עמ' 97)

והר סיני עשן כולו (יט,יח)

"עשן" – ראשי־תיבות עולם, שנה, נפש. עולם – מקום; שנה – זמן; נפש – חיות. ופירש אדמו"ר הזקן:

משמעות ה'עשן' שהיה בשעת מתן־תורה היא, שאז ניתנו הכוח והיכולת לברר ולהעלות את המקום והזמן ולהכניס בהם אור וחיות אלוֹקיים.

(ספר המאמרים תש"א, עמ' 129)

מפני אשר ירד עליו ה' באש (יט,יח)

כל העניינים שהיו במתן תורה – סיבתם היא האש. ללמדך, כל ענייני תורה ומצוות ועבודת ה' בתפילה, צריכים להיות בחמימות וברשפי אש. והכוח לזה ניתן במתן תורה – "אשר ירד עליו ה' באש".

(ספר המאמרים תש"א, עמ' 129)

משה ידבר (יט,יט)

מדוע נאמר "משה ידבר", בלשון עתיד, ולא "משה דיבר" בלשון עבר? אלא: "ידבר" הוא מלשון הנהגה והדרכה [ככתוב (תהילים מז) "ידבר עמים תחתינו"]. "משה ידבר" – הנהגתו והדרכתו של משה היא תמידית, בכל הדורות, וכמאמר "אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא".

(ספר המאמרים קונטרסים כרך א, דף מד)

זכור את יום השבת לקדשו (כ,ה)

זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו (רש"י)

לרבנו הזקן היה חסיד אחד שהיה איש פשוט ביותר. ספק אם ידע את פירושי המילות במקומות הקשים שבתפילה. ואף־על־פי־כן היה מתפלל את כל שלוש התפילות באריכות. החסידים התפעלו מצורת תפילתו של חסיד זה, ושאלוהו: מדוע מתארכת תפילתך כלי־כך? במה אתה מתפלל?

ענה החסיד: זכורני מה ששמעתי פעם מהרבי (רבנו הזקן). על המאמר "זכור ושמור בדיבור אחד": בכל דיבור ודיבור צריכים לזכור ולשמור את ה'אחד'...

(לקוטי שיחות כרך יד, עמ' 224)

'לא תעשה' חסידי

הלא תעשה של חסידות

הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק צמח צדק נהג ללמוד ולדייק באותיות של אדמו"ר הזקן. אדמו"ר הזקן אמר, שצדיקים דומים לבוראם. דייק מזה הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק צמח צדק, שכשם שבמתן תורה, בעשרת הדברות, היו שני עניינים של מצות עשה ומצות לא תעשה – כך גם בעניין התגלות הבעל שם טוב, שהיתה בשני העניינים של מצות עשה ומצות לא תעשה:

הלא תעשה הוא שהבעל שם טוב לקח מיהודים את הדמעות... [ומצות עשה?] – כפי שידוע מענייני הבעל שם טוב, שהשתדל בעניין השמחה, לגרום ליהודי לשמוח מכך שהוא יהודי.

(כתר שם טוב, הוספות, עמ' שצא)

בחור וזקן

ביום נדמה להם כבחור ובסיני נדמה להם כזקן. כי וודאי הוא כמו שנדמה אין הוא כך בעצמותו, אפילו חלק מרבוא. אך כמשל בן הקטן, אביו נהנה מרמיזותיו וקריצותיו. כך הם לא יכלו עדיין לדבר ולא השיגו, וסברו שזהו גבורתו שיכול לקרוע את היים. ובאמת אצלו יתברך לא כלום הוא, שיכול לברוא ולהחריב עד אין סוף. אף על פי כן היה לו יתברך תענוג כמו מתינוק בחור שאינו מבין שכל גדול של אביו, ויש תענוג לאב ממעשה נערות של הקטן.

ולכך נדמה להם כבחור, שסברו שהוא יתברך בחור כביכול, שיש לו תענוג ממעשה נערות. ואחר כך התחילו לדבר, רק בלא דעת, כמו התינוק מה שאומרים לו אומר. כך משה רבינו ע"ה אמר השירה והם עונים אחריו. ואחר כך בשעת מתן תורה היה להם שכל כזקן להשיג את השם יתברך, והיה לו תענוג כמו מזקן, ולכך נדמה להם כזקן.

(אור תורה להרב המגיד, עמ' תג)

גילוי ללא הסתר כלל

וגם כבר היה לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה כדכתיב אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו - הראת ממש בראיה חושיית, כדכתיב וכל העם רואים את הקולות רואים את הנשמע ופירשו רז"ל מסתכלים למזרח ושומעין את הדבור יוצא אנכי כו'. וכן לארבע רוחות ולמעלה ולמטה וכדפירש בתיקונים דלית אתר דלא מליל מיניה עמהון כו', והיינו מפני גילוי רצונו יתברך בעשרת הדברות שהן כללות התורה שהיא פנימית רצונו יתברך וחכמתו ואין שם הסתר פנים כלל...

(תניא פרק לו)

וירא העם – ויעמדו מרחוק

ובן ממה שמצינו בשעת מתן תורה דכתיב וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק – דוקא, והרי מצד האהבה והדביקות היה ראוי להיות להיפך להתקרב בקירוב אחר קירוב כו', אלא מצד היראה הגדולה שנפלה עליהם נסוגו ממילא לאחור למרחוק הרבה ולא יכלו לגשת ולעמוד מקרוב שהיו מתבטלים ממצייאותם, וכמו שכתוב וירא העם וינועו שהיו מתבטלים לגמרי, ועל כן נרתעו ונסוגו ויעמדו מרחוק כו'.

(שערי תשובה לאדמו"ר האמצעי עמ' לד)

הרבנית הצדקנית חיה מושקא נ"ע

חינוך למסירות נפש

[...] ומזה מובן גם בנוגע ליארצייט זה: אף-על-פי שהיה "הבערה" של אש אלוקי והנשמה עלתה באש, ועולה למעלה מעלה. ובפרט שגם בנוגע לנשמה בגוף – המדובר בצדקנית, ונוסף לזה – בתו של כ"ק מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו, וכידוע שבת יש לה שייכות מיוחדת עם האב, יש לה גם זכות אביה (נוסף לזכות עצמה), ובהיותה למטה עסקה בעבודתה "כמצוות רצונך", ובאופן דילכו מחיל אל חיל, בעילוי אחר עילוי. ובמיוחד – עבודה מתוך מסירות נפש, וכידוע גם מהסיפור הידוע בנוגע לחינוך בנותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהמלמד שלהם רצה להלביש הכול בשכל, ולא להפחיד אותם עם מעשי ניסים ומסירות נפש, ואמר לו כ"ק מו"ח אדמו"ר, שאדרבה – ילד יהודי צריך להתחיל בחינוכו דווקא עם סיפורי מסירות נפש, ודווקא זה מתקבל אצל ילד יהודי, ולהעיר שהסיפור היה בקשר אליה, ומובן שהיה בהדגשה החינוך באופן כזה – חדור עם מסירות נפש וכו'. [...] ועל-פי זה מובן גם שכיוון שהפעולות הם בכדי לפעול המשכה למטה, מובן שהם לא רק עבור הנשמה (ש"מה זרעה בחיים אף היא בחיים"), אלא גם עבור יהודים שנמצאים למטה, כי על-ידי זה... פועלים שהיא תבקש ותתפלל בעולם האמת – לכל המצטרך, בגשמיות וברוחניות, ואריכות ימים ושנים טובות...

(התוועדיות תשמ"ט חלק ב, עמ' 291-292)

כוחות פנימיים ומקיפים

...מרומז גם בשם הנפטרת – "חיה מושקא", שמורה על חיות וריח בשמים: בכדי שתהיה "דירה נאה" צריך להיות בדירה חיות, שתהיה דירה חיה ("א לעבעדיקע שטוב") . . . ויתירה מזו – שיורגש שם ריח בשמים – ריח טוב ונאה, הן ברוחניות והן בגשמיות... ועל דרך זה גם ברוחניות העניינים – ש"דירה נאה" תלוי בכך שתהיה הן העבודה ד"חיה" – חיות פנימי וכוחות פנימיים, והן העבודה ד"מושקא" – כוחות המקיפים, עד יחידה שבנפש, העניין דתענוג (נאה).

(התוועדיות תשנ"ב ח"ב עמ' 264)

נותנת מזכויותיה ומעשיה

מכיוון שהניחום (והברכות הקשורים בזה) הוא על בתו של נשיא דורנו – ובפרט על-פי מאמר רז"ל "איש מזריע תחילה יולדת נקבה" זאת-אומרת שאצל בת ישנו כוח האב יותר מאשר אצל בן – שנשיא דורנו הוא ממלא מקום דהנשיאים שלפניו עד לאדמו"ר הזקן ועד להבעל שם טוב. הרי מובן שבברכותיו של הקב"ה הנמשכים על-ידי הברכות הקשורים בניחום אבליים זה, נתווסף גם פעולת הזכויות והכוחות של הנפטרת (שהיא בתו של נשיא הדור, נוסף על הזכויות שעל-ידי המעשים טובים שלה בעצמה). ובפרט ש"טוב עין הוא יבורך" – הרי בודאי שנותנת מהזכויות שלה ("נתן מלחמו") לכל אחד ואחת.

(התוועדיות תשמ"ח כרך ב, עמ' 381-383)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת יתרו

י"ח בשבט

יום רביעי,

כ"ב בשבט

יום השנה להסתלקות הרבנית הצדקנית מרת חיה-מושקא⁵ נ"ע (תשמ"ח), בת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, ואשת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו⁶.

יום שישי,

כ"ד בשבט

יום השנה להסתלקות הרבנית הצדקנית מרת מנוחה רחל ע"ה סלונים (תרמ"ח), בת כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע.

[למנהג רבותינו נשיאינו, קוראים ביום חמישי בלילה - אור ליום שישי, 'שניים מקרא ואחד תרגום' מפרשת השבוע, עד שני או שלישי. ומחר מתחילים שוב מתחילת הפרשה⁷].

* חסידי חב"ד רגילים לטבול בערב שבת קודש אחר חצות היום⁸ לכבוד שבת קודש.

שחרית: בקריאת התורה¹ קוראים את עשרת הדיברות בטעם העליון². בשעת הקריאה עומד הקהל, ופניו אל ספר התורה³.

הפטרה: "בשנת מות... זרע קודש מצבתה" (ישעיה ו)⁴.

(1) אדמוה"ז היה קורא בתורה את עשרת הדיברות דפרשה זו בנוסח טעמים השונה מהנוסח דקרה"ת כל השנה, וגם מהנוסח דעשרת הדיברות דפרשת ואתחנן, וכן נהגו גם כל בניו. הוא לימד זאת להרה"ק הרב"ש - רבי ברוך שלום בן אדמו"ר הצמח-צדק, שלימד זאת להרה"ק הרז"א - רבי שניאור זלמן אהרן, אחי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (לקוטי דיבורים ח"ב עמ' 459, וראה גם ב"ס התולדות - אדמוה"ז ח"ד עמ' 1070).

המנהג לקרוא את המרא-דאתרא לעלייה זו (מג"א סי' תכח ס"ק ח) אינו אחד מ'מנהגי חב"ד' (אלא אם כן יש המנסים לערער ח"ו על תוקפם של הרבנים - שאז חייבים לעשות זאת, 'התוועדיות' תשמ"ז ח"ב עמ' 490, עיי"ש).

(2) לוח כולל-חב"ד, כדעה האחרונה בשו"ע אדמוה"ז סי' תצד סי"א. ובשו"ע שם פסק, שגם לדעה זו היחיד קורא לעצמו (שניים מקרא ואחד תרגום וכד') בטעם התחנות (ומתרגם פסוק בפסוק, בככל התורה).

(3) ספר-המנהגים עמ' 31. לוח כולל-חב"ד. זאת למרות שבשו"ע אדמוה"ז סי' תצד לא הובא המנהג, אם כי בלבוש שם הביאו; ושלל החשש (בתשובת הרמב"ם, מהדורת בלאו סי' רסג) מפני תרעומת הצדוקים, שיאמרו שרק עשרת הדיברות כתובות בתורה (על-פי ברכות יבא), - כיוון שאינם מצויים בינינו. ובשו"ת כפי אהרן (סי' לט, וכ"כ בשו"ת אגרות-משה או"ח ח"ד סי' כב) כתב, שכיוון שעומדים גם בשירת הים וב'חוק' אין מקום לטעות. והחיד"א (בס' לדודי-אמת סי' ז אות ה), כתב שעל-פי האר"י ז"ל אין עומדין בקריאה זו. וראה בעניין זה בשערי-אפרים שער ז סעיף לו ובפתחי-שערים ושערי-רחמים שם. המועדים-בהלכה עמ' שכו. שו"ת יחוה-דעת ח"א סי' כט ועוד.

הרבי הפנה את פניו לס"ת (ובשנים שהיה יושב בקרה"ת - נעמד) כמה תיבות לפני התחלת עשרת הדיברות (ואולי כדי לצאת י"ח ההסתייגות האמורה - ראה ביחוה-דעת סוף הסימן הנ"ל).

(4) ספר-המנהגים עמ' 33. לוח כולל-חב"ד.

(5) רגילים היו לקרוא לרבנית 'מוסיא' וכך גם היתה רגילה לחתום, גם כאשר היתה חותמת בשפות אחרות. הרבי כתב שלפעמים קראו לה גם 'מוסקא' בש"ן ימנית, אך מעולם לא שמע שיבטאו 'מוסקא' ('עבודת הקודש... להרה"ח ר' שלום-דובער שי' לוינ עמ' קנח-קס, עיי"ש).

(6) מתולדותיה - בס' 'עטרת מלכות' (חיפה, תנש"א) עמ' 249. וראה רמזים בשמה והוראות מזה בקונטרס 'בך יברך ישראל', שבתוך ספר-השיחות ה'תשנ"ב, ח"ב עמ' 344, ועוד. צילום המצבה - 'ימי חב"ד' עמ' 125.

(7) היום יום' ד' טבת.

(8) בשער הכוונות (ענין טבילת ע"ש) ובסידור הר"ש מרשקוב כתבו שטובלים "מתחילת שעה חמישית". אבל במשנת חסידים (מס' יום הששי פ"ז סוף מ"א) כתב: "אלא שאין לטבול כי אם אחר חצות" (וכ"כ השל"ה מס' שבת חלק תורה אור, ענין הטבילה (בדפוס אמשטרדם דף קלח סע"א) בשם ס' כנפי יונה להרמ"ע מפאנו). וזה מצטרף למקומות רבים שבהם העדיפו רבותינת את המ"ח על פני שער הכוונות ופע"ח, כמו בשו"ע אדה"ז סי' לו, בדעת האר"י"ל בצורת אות ט (עיי"ש הנסמן ע"ז במהדורה החדשה). וראה לקוטי

לאחר חצות היום, בקריאת 'שנים מקרא ואחד תרגום', קוראים גם את שתי ההפטרות, של פרשת השבוע ושל פרשת שקלים⁹. [למנהג רבותינו נשיאינו, קוראים היום רק את ההפטרה של פרשת השבוע, ואת ההפטרות של פרשת שקלים קוראים מחר בשחרית¹⁰].

שיחות חכ"א עמ' 332 בהערה 63.
9) 'היום יום' ל' סיון. ספר המנהגים עמ' 25.

בשורה טובה לאנ"ש חסידי חב"ד

הופיע הספר החשוב

הלכות ומנהגי חב"ד ליום יום ולמעגל השנה

בעריכת הרב יוסף-שמחה גינזבורג,
מתוך מדור 'לוח השבוע' שבגיליון 'התקשרות'

ניתן להשיג בחנויות המובחרות | הפצה ראשית: חישי הפצת המעיינות 03-9600770

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש